

OUG privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016 nu prezintă elemente de neconstituționalitate

Avocatul Poporului a primit o serie de petiții în care s-a solicitat sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, prin raportare la art. 16, art. 47, art. 115 alin. (4) și (6) din Constituția României.

Actul normativ sus-menționat nu prezintă elemente de neconstituționalitate. Problemele semnalate de către petenți reliefează mai degrabă aspecte de modificare a legislației privind sistemul de pensii, care nu sunt de competența Avocatului Poporului și nici a Curții Constituționale a României, ci a legiuitorului. Ca atare, în contextul dezbaterilor parlamentare privind legislația în materia pensiilor, criticile în acest sens trebuie aduse la cunoștința forului legislativ.

Referitor la criticile de încălcare a art. 115 alin. (4) din Constituție prin nemotivarea urgenței adoptării O.U.G. nr. 57/2015, se observă că normele legale în speță urmau să intre în vigoare în data de 1 ianuarie 2016, iar Ordonanța de urgență a fost publicată în Monitorul Oficial în data de 11 decembrie 2015. Potrivit comunicatului de presă, elementele menționate vizează interesul public și constituiau situații de urgență și extraordinare a căror reglementare nu putea fi amânată. Cu privire la critica de încălcare a art. 115

alin.(6) din Constituție, prin raportare la dreptul fundamental la pensie, într-adevăr, Constituția României prevede la art. 47 alin. (2), dreptul la pensie ca drept fundamental.

Cât privește condițiile și criteriile de acordare a pensiei, modul de calcul și quantumul valoric este stabilit de legiuitor, care are totodată libertatea să le modifice. Este adevărat că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a sancționat reșezarea sistemului de calcul a pensiei stabilite potrivit principiului contributivității, în sensul diminuării pensiei aflate în plată – considerată drept câștigat, respectiv speranță legitimă. Însă, în speța de față, în primul rând diminuarea quantumului pensiei de serviciu s-a realizat înainte de intrarea în vigoare a legii, astfel încât intervenția legiuitorului delegat nu a afectat drepturi câștigate, pensiile în baza Legii nr. 223/2015 nefiind în plată la data modificării. În al doilea rând, pensia militară de stat nu este o pensie bazată pe contributivitate, ci una derogatorie de la principiul contributivității, care stă la baza pensiilor publice stabilite conform Legii nr. 263/2010, exclusiv în raport de contribuțiile de asigurări sociale plătite pe toată durata activității în muncă, nu numai în ultimii 5 ani de activitate.

Spre deosebire de pensiile publice, pensiile militare de stat nu se plătesc din bugetul asigurărilor sociale – constituit din contribuțiile individuale, ci de la bugetul de stat art. 5 alin. (2) din Legea nr. 233/2015). Cât privește eliminarea sporului de 15% adăugat la media tuturor veniturilor brute realizate în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate, se constată că acordarea acestui spor ține de politica statului în domeniul asigurărilor sociale și nu se subsumează dreptului constituțional la pensie, ca element constitutiv al acestuia.

În ceea ce privește încălcarea principiului constituțional al egalității cetățenilor în fața legii, se constată că norma

criticată se aplică tuturor persoanelor aflate în situația reglementată de ipoteza norme juridice, fără a institui privilegii sau discriminări pe considerente arbitrare. Faptul că pensiile altor categorii profesionale, reglementate de alte legi speciale, se stabilesc în funcție de o bază de calcul și un quantum calculate în mod diferit, nu poate fi luat în considerare, pensionarii militari nefiind în aceeași situație juridică cu militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare. Jurisprudența Curții Constituționale și a instanței de contencios european a drepturilor omului a statuat că principiul egalității justifică dreptul la diferențiere, deoarece egalitatea nu înseamnă uniformitate, iar situațiile diferite sub aspect obiectiv și rezonabil impun diferențe de tratament juridic.

În forma inițială a legii, la stabilirea pensiei militare s-ar fi folosit media tuturor veniturilor brute, sintagmă nedefinită de lege. Or, printre sumele incluse în venitul brut se află și sume de bani de natură nesalarială, pe care nu le primesc toți militarii, fiind conjuncturale. Includerea acestor tipuri de venituri nesalariale în baza de calcul a pensiei creează premisele stabilirii unor pensii în quantum foarte diferit pentru persoane cu aceeași carieră și solde/salarii lunare brute egale. În această situație, persoane aflate în situații similare 3 ar avea pensii diferite, fără a fi fundamentate pe criterii obiective și rezonabile, diferențele de sume fiind de natură a crea inegalități nejustificate.

Dispozițiile art. 28 alin. (1) din forma inițială a Legii nr. 223/2015 erau de natură a crea diferențe în calculul pensiei între persoane din aceeași categorie profesională. Or, Curtea Constituțională a statuat că situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un

criteriu obiectiv și rațional, soluție în concordanță și cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului.

În cazul de față, persoane aflate în situații similare, sunt exclusiv beneficiarii Legii nr. 223/2015, și anume militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pentru care, în condițiile în vigoare la data prezentei, nu sunt instituite privilegii sau discriminări pe considerente arbitrare. Totodată, se menționează că, în data de 10 martie 2016, Comisia pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital a transmis Senatului Raportul la proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 – de admitere cu amendamente, dintre care cele de la nr. 9 – 15 se referă la Legea nr. 223/2015.

Printre acestea, unele vizează în mod direct normele criticate, astfel:

– amendamentul nr. 10 modifică art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 223/2015, care va avea următorul cuprins: "militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special, cu vechime cumulată conform art. 3 lit. f) de cel puțin 25 ani, beneficiază la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din baza de calcul prevăzută la lit. b), art. 28 și art. 108;"

– amendamentul nr. 11 modifică art. 30 din Legea nr. 223/2015, în sensul că "Pensia stabilită, recalculată și actualizată nu poate depăși cuantumul de 100% din baza de calcul prevăzută de art. 28, 29 și 108, inclusiv art. 11 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 a Statutului cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare".

Răspunsul instituției Avocatul Poporului la petițiile având ca obiect art. 40 punctele 1, 4, 5 și 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 se regăsește integral pe site-ul

instituției, la secțiunea Contencios constituțional-Răspunsuri la petiții colective 2016.